

Reactie op wetsvoorstel Passend Onderwijs.

Temporiseren

De ECPO heeft er in haar rapportages telkenmale op gewezen dat er te hard van stapel gelopen wordt v.w.b. de invoering van Passend Onderwijs. De wetgeving dreigt al voltooid te worden voordat geëvalueerd is waar (zorg)leerling daadwerkelijk profijt van hebben. Met een handjevol experimenten zou het Ministerie beter kunnen concluderen dat het draagvlak in het onderwijsveld aan de krappe kant is voor het invoeren van deze stelselwijziging op deze wijze en op dit moment. De commissie Dijsselbloem bepleitte wetenschappelijk gevalideerde onderwijsvernieuwingen én draagvlak in het onderwijsveld. Dit is op dit moment zeker nog niet het geval. Te meer daar momenteel tegelijkertijd een stelselwijziging en een grote bezuiniging doorgevoerd dreigen te worden. Hiermee lijkt de financieel-economische agenda van dit Kabinet vele malen zwaarder te wegen dan de inhoudelijke agenda. Dit doet zeker geen recht aan de inzet en belangen van leerlingen, ouders en onderwijspersoneel én daarmee kalft het draagvlak verder af.

Temporiseren en zorgvuldig invoeren van Passend Onderwijs zou het credo moeten zijn. De benodigde zorgvuldigheid is nu ver te zoeken.

Positie ouders:

Bij de invoering van Leerling Gebonden Financiering in 2003 kregen ouders de vrijheid om te kiezen voor het regulier onderwijs met een rugzak of het speciaal onderwijs.

Met de invoering van de zorgplicht wordt de keuzevrijheid van ouders zwaar ondermijnd. Het reguliere schoolbestuur/ samenwerkingsverband besluit immers na aanmelding of de leerling onderwijs kan volgen op de school van aanmelding of dat de leerling naar een andere school binnen het samenwerkingsverband Passend Onderwijs verwezen wordt; waaronder ook het speciaal onderwijs (cluster 3 en 4) valt. Daarbij komt dat eventuele klachten over toelating en begeleiding besproken konden worden met inhoudsdeskundigen die dicht bij het onderwijsveld staan, nl., achtereenvolgens, de trajectbegeleider/ ambulant begeleider, een onderwijsconsulent en de ACTB (evt. CGB). In het voorliggende wetsvoorstel wordt de afstand van individuele ouder om zijn/ haar beklag te doen vergroot. Na de klachtencommissie van de school volgt direct de CGB en daarna de rechter.

Tevens wordt het Individueel Handelingsplan vervangen door het zg. ontwikkelingsperspectief. Het IHP diende opgesteld te worden in overeenstemming met ouders en het ontwikkelingsperspectief wordt vastgesteld na overleg met ouders.

De zorgplicht van schoolbesturen voorkomt wellicht thuiszitters (waar ik ook mijn vragen bij heb, een representatieve pilot is immers niet uitgevoerd), maar doet zeker geen recht aan de keuzevrijheid van ouders. En deze zijn toch uiteindelijk primair verantwoordelijk voor de opvoeding van hun kind. Het in stand houden van de onderwijsconsulenten/ACTB enerzijds en een door ouders goedgekeurd ontwikkelingsperspectief zou de individuele positie van ouders zeer verbeteren.

Dit laat overigens onverlet dat de regionalisering van indicatie en zorgtoewijzing tot grote regionale verschillen en dus rechtsongelijkheid kan leiden. Ik ben zeer benieuwd naar de eerste bevindingen van de CGB na de start van PaOn.

Landelijke functie voor kleinschalige instellingen met specifieke expertise

De minister spreekt in haar brief van cluster 1 en 2 die blijven fungeren in hun huidige landelijke indeling vanwege het kleine aantal instellingen en de zeer specifieke expertise. Er is daarnaast nog een groep die aantoonbaar aan dezelfde criteria voldoet als cluster 1 en 2, t.w. de epilepsiescholen. Hier is namelijk ook sprake van een specifiek ziektebeeld, koppeling met medische instituten, een kleinschalig en stabiel leerlingenaantal. Met andere woorden een specialisme dat zo specifiek is en waarvan de doelgroep zo klein is dat niet verwacht kan worden van het regulier onderwijs dat zij in deze expertise kan voorzien. Zowel de ledenraadpleging van de PO- en de WEC-raad als voormalig staatssecretaris Dijkema spraken zich recent (eind 2009/ begin 2010) uit voor behoud van de expertise van de epilepsiescholen op landelijk niveau. Het politieke debat (AO februari 2011) heeft tot nu toe geen garanties opgeleverd v.w.b. het voortbestaan van de epilepsiescholen én de landelijke functie. Hiermee wordt geen recht gedaan aan de duizenden leerlingen met epilepsie.

Verevening

Met de beoogde verevening wordt aangenomen dat de behoefte aan speciale onderwijszorg evenwichtig over het land verdeeld is. De LGF-praktijk wijst momenteel echter anders uit, met name als het gaat over leerlingen met autisme. De ECPO spreekt over sociale achterstand (opleiding en inkomen van ouders) als enige risicofactor samenhangend met leer- en opvoedingsproblemen. Mijns inziens zijn leer- en opvoedingsproblemen juist te wijten aan een complex samenspel van factoren. De ECPO gaat bijvoorbeeld volledig voorbij aan de factor erfelijkheid die vooral bij autisme een grote rol speelt. M.a.w. daar waar meer volwassen autisten wonen (m.n. in regio's met hightech voorzieningen, bijv. Eindhoven) is het niet verwonderlijk dat er ook meer kinderen met autisme zijn.

Voor samenwerkingsverbanden die nu al relatief veel leerlingen met autisme kennen zal het een bijna onmogelijke, maar zeker oneerlijke opgave zijn om passend onderwijs aan deze doelgroep te bieden.

Zorggelden

De samenwerkingsverbanden krijgen als plus op hun huidige zorgbudget 45% van de huidige middelen aan ambulante begeleiding. Alle zorgmiddelen van een samenwerkingsverband dienen volgens het wetsvoorstel aan zorgvoorzieningen besteed te worden, echter met een maximale vrijheid v.w.b. de besteding van deze gelden. Aangezien er veel reguliere schoolbesturen door eerdere kortingen in zwaar weer verkeren hoef je geen groot helderziende te zijn om te voorspellen wat er met deze middelen gebeurt: de huidige gaten in de (zorg)begroting zullen snel gedicht worden. Weliswaar begrijpelijk, maar toch ... Daarnaast bereiken mij reeds geluiden dat samenwerkingsverbanden als eerste de zorg inkopen waar het gaat om leerlingen die het meeste overlast veroorzaken (leerlingen met externaliserende gedragsproblematieken). Als uiteindelijk de bodem van het budget in zicht is, is er misschien nog een grijpstuiver over voor leerlingen met meer internaliserende problematiek, zoals veel ZML'ers, LG'ers, en LZK'ers.

Deze (cluster 3) leerlingen lopen, mijns inziens, bij onveranderd beleid, een groot risico het kind van de rekening te worden. Het oormerken van de beschikbare zorggelden zou een mogelijke oplossing zijn.

Olaf Corten